

Raadsstuk

Raadsstuk 165/2008
B&W datum 9 september 2008
Sector/Afd SZW/bb
Reg.nr(s) 08/141146

Onderwerp **Beantwoording vragen van de heer J. Vrugt inzake Vervolgfragen uitvoeringspraktijk SoZaWe, bejegening en discriminatie**

Aan de Raad der gemeente Haarlem

Ingevolge het bepaalde in artikel 38 van het Reglement van Orde voor de vergadering van de gemeenteraad stellen wij u hierbij in kennis van de op 4 augustus 2008 bij ons college ingekomen vragen van de heer J. Vrugt en het door het college gegeven antwoord.

De burgemeester,
mr. B.B. Schneiders



Haarlem, 3 augustus 2008,

Schriftelijke vragen ex art. 38 RvO

Betreft: Vervolgfragen uitvoeringspraktijk SoZaWe, bejegening en discriminatie

Geacht college,

In maart stelden wij al eens vragen over de uitvoering bij de afdeling Sociale Zaken en werkgelegenheid, mede n.a.v. artikelen in het HD, door u beantwoord op 8 april '08, onder nummer SZW/bb/08/46799.

Nu wij de beschikking hebben gekregen over enkele persoonlijke dossiers van cliënten van SoZaWe, waaronder de zaak waarover in het artikel "Wat zou er toch met die 77 cent gebeurd zijn?", specifiek naar werd verwezen en destijds mede aanleiding vormde voor onze vragen, roep dit vervolgvragen bij ons op.

Uiteraard geanonimiseerd, zullen wij kopieën van deze dossiers aan de andere raadsfracties doen toekomen, zodat zij zelf kunnen beoordelen in hoeverre zij onze vragen dan wel uw reactie, gerechtvaardigd vinden. Het voert te ver deze dossiers in te scannen en als bijlage bij de vragen te voegen, daar wij ze niet digitaal hebben; separaat zullen we deze dan ook in papieren versie bij de fracties aanleveren.*)

De vragen van Actiepartij zijn:

1: In uw beantwoording van 8 april zegt u zich niet in het beeld te herkennen dat door de media wordt geschetst en dan “vooral in het genoemde artikel de dato 4 maart '08 is de berichtgeving op onderdelen feitelijk onjuist en eenzijdig”. Dit vonden wij opmerkelijk, daar in het artikel voornamelijk uitspraken staan geciteerd van de raadsman van cliënten, waarover u dus indirect stelt, dat deze liegt. Nu wij deze dossiers hebben kunnen inzien, concluderen wij dat niets uit het artikel niet door de zwart op wit vastgelegde praktijk wordt bevestigd. Integendeel. Graag een nadere beargumenteerde uitleg / specificatie van wat u aanmerkt als onjuist, in bewust artikel.

U bent zeer openhartig in uw beantwoording waar u stelt geen zicht te hebben op wat er gebeurt met mensen die tijdens het aanvraagproces besluiten de aanvraag niet door te zetten, of waarvan deze wordt afgewezen. Gelukkig heeft het CDA hier reeds vervolgvragen over gesteld, welke beantwoording wij met belangstelling afwachten. Een andere kwestie echter uit uw beantwoording:

2: “Mensen die moeite hebben met de aanvraagprocedure kunnen zich wenden tot bijvoorbeeld de sociaal raadslieden of de minimaorganisaties voor ondersteuning.” Bent u bekend met de wachtlijsten / -tijden die de soc. raadslieden, wegens de vele hulpvragen en / of capaciteitsgebrek, noodgedwongen dienen te hanteren en acht u het verantwoord dat hierdoor de periode tussen aanvraag en evt. verstrekking, waarin cliënt dus geen inkomen ontvangt, langer wordt, met alle consequenties van dien?

3: Vindt u het wenselijk dat sociaal raadslieden hiermee belast worden?

4: Uiteraard is het erg plezierig dat er nog altijd enkele, grotendeels vrijwillige, minimaorganisaties zijn. Ook zij kampen echter met toenemende hulpvragen en beperkte capaciteit. Daarom ook hier: vindt u het wenselijk dat cliënten zich genoodzaakt voelen / genoodzaakt zijn, zich tot deze organisaties te wenden?

5: Zou niet veel eerder de conclusie moeten zijn dat de aanvraagprocedures kennelijk voor sommigen te ingewikkeld zijn en dat daaraan iets zou moeten veranderen, in plaats van te verwijzen naar de mogelijkheid aan te kloppen bij sociaal raadslieden of zelfs minimaorganisaties, omdat u ze er kennelijk niet bij kunt helpen?

6: Hoe komt dat eigenlijk, dat u ze daar niet zelf bij kunt helpen? Er van uitgaande dat u zelf het beste weet hoe de aanvraagprocedure in elkaar zit en dat het een vreemde zaak zou zijn te veronderstellen dat derden daar meer verstand van zouden hebben dan uw eigen organisatie, bevreemd het ons dat u kennelijk zelf beperkingen ziet in de ondersteuning van cliënten. Waar wordt dit door veroorzaakt? Kampt uw eigen organisatie eveneens met capaciteitsgebrek, waardoor u het noodgedwongen over laat aan derden met hun eigen capaciteitsgebrek...?

Voorts stelt u: “Voor bijzondere doelgroepen wordt extra begeleiding geboden in het aanvraagproces.” Hier komen we langzamerhand bij de stukken waarvan wij kennis hebben kunnen nemen, aangaande o.a. de cliënt uit het ‘gewraakte’ artikel.

Bij uitstek blijkt deze cliënt namelijk onder deze 'bijzondere doelgroepen' te vallen. Het betreft, zo blijkt, immers een analfabeet die daarnaast lijdt aan de gevolgen van een periode van coma na een ongeluk, waardoor hij onder andere kampt met, zoals hij het noemt, 'vergeetachtigheid'. Andere gezondheidsproblemen en een erg beperkt netwerk, completeren de gerechtvaardigde conclusie dat deze meneer inderdaad zonder 'extra begeleiding' niet in staat kan worden geacht de toch al ingewikkelde aanvraagprocedure succesvol te doorstaan.

Uit weinig tot niets blijkt echter dat deze meneer die 'extra begeleiding' daadwerkelijk heeft gekregen. Meermalen lezen wij dat het meneers 'eigen verantwoordelijkheid' is.

7: Hoe ernstig moet de situatie / de omstandigheden van een cliënt zijn, alvorens voor die 'extra begeleiding' in aanmerking te komen?

8: Waaruit bestaat die 'extra begeleiding' en indien deze kennelijk wel aan anderen dan genoemde cliënt wordt gegeven, hoeveel langer duurt in zo'n geval de aanvraagprocedure? Zijn (ook bij u) wachtlijsten voor die 'extra begeleiding', of betreft het zo'n beperkte groep dat die ondersteuning vrijwel direct kan worden gegeven, waardoor geen onnodig oponthoud ontstaat?

Uit de stukken blijkt onenigheid over de vraag of deze cliënt dan tenminste wel zou zijn geweest op de mogelijkheid zich te laten ondersteunen door het maatschappelijk werk. Los van de al genoemde wachtlijsten aldaar, onderschrijven wij de mening van zijn raadsman, dat het een kleine moeite was geweest de man zelf even te helpen en dat het anders ook uit dienstbaarheid vanzelfsprekend was geweest die ondersteuning door maatschappelijk werk dan tenminste direct voor hem te regelen. Zeker nu u stelt 'extra begeleiding' te bieden in deze gevallen. Het gaat hier echter verder dan dat. Meneer heeft immers vanwege zijn handicap – analfabetisme - per definitie ondersteuning nodig; hij kan niet lezen en niet schrijven, maar wordt geconfronteerd met ingewikkelde formulieren en wordt desondanks 'het bos ingestuurd'. Wanneer wij lezen dat de man ondanks zijn beperking, volgens zijn klantmanager "al 12 jaar bijstand ontving bij de gemeente en er in het verleden geen problemen waren met het leveren van gegevens", kunnen wij juist niet anders dan concluderen dat hij respect verdiend dit het hem, in zijn omstandigheden, al die jaren toch is gelukt onder de veel geroemde 'eigen verantwoordelijkheid'.

Actiepartij onderschrijft volledig de visie van zijn raadsman dat op basis van door Nederland ondertekende non-discriminatieverdragen, gelijke gevallen gelijk, en ongelijke gevallen ongelijk behandeld dienen te worden. Terwijl deze man toch is behandeld gelijk aan een 'geletterde', terwijl die situatie eenvoudig óngelijk is, aan die van een analfabeet.

Dit valt dan ook niet anders te betitelen als discriminatie op grond van een handicap. In de wetenschap dat zeker 10% van de bevolking analfabeet is, baart dit ons grote zorgen.

9: Deelt u de conclusie dat hier sprake is van discriminatie? En dat ook de uitvoering bij SoZaWe wel degelijk gehouden is aan anti-discriminatieverdragen? Zo niet, hoe verantwoord u dit dan?

10: Los van de kwalificatie 'discriminerend optreden': Hoe vernederend of dwaas is het überhaupt al niet, een analfabeet, i.p.v. even te helpen met zijn papieren, een schriftelijke hersteltermijn aan te bieden, om één ander aan gegevengs alsnog aan te leveren? Ook hierop graag een reactie, met uitleg.

Uit de stukken blijkt dat cliënt zijn raadsman heeft gemachtigd om bij brief van 9 maart '07 een verzoek in te dienen om verlening van bijstand aan het CWI. Deze werd echter niet in ontvangst genomen, daar men meende dat cliënt de aanvraag persoonlijk had moeten doen. De Raad van bestuur heeft het CWI hierover echter op de vingers getikt; de brief had in ontvangst genomen moeten worden om vervolgens cliënt uit te nodigen voor een intakegesprek.

11: Kunt u garanderen dat sindsdien het beleid conform de uitspraak van de Raad van bestuur is bijgesteld en bijstandsverzoeken door gemachtigden gewoon in behandeling worden genomen?

Nu deze en andere kwesties de aanvraagprocedure vertragen, en dus de periode waarin iemand geen inkomen heeft langer duurt(!) valt op dat termijnen sowieso erg lang en o.i. onnodig lang duren. Voorbeeld: De termijn waarop de gemeente had moeten beslissen op de aanvraag van 9 maart wordt overschreden. Bij brief van 8 mei '07 maakt cliënt hiertegen bezwaar. Waarna de gemeente pas op 25 oktober(!) van dat jaar, dit bezwaar ongegrond verklaard.

12: Waarom duurt dit zo lang en hoe verhoudt dit zich tot uw streven huisuitzettingen door huurachterstanden te voorkomen (reële dreiging in deze: huisuitzetting was bij deurwaarder daadwerkelijk aangekondigd per 8 juni) en andere op papier zo prachtige voornemens i.h.k.v. minimabeleid en armoedebestrijding?

Eenzelfde tegenwerking als genoemd in vraag 11, lezen wij in een aanvankelijke weigering cliënt op 1 oktober '07, bij een hernieuwde aanvraag bij het CWI, een formulier ex art. 28 op de zogeheten wet SUWI te verstrekken, hetgeen echter nodig was geweest, naar het schijnt. Waarmee de aanvraag, de cliënt niet verwijtbaar, niet volledig was en ook zijn verzoek om voorschotten urgenter maakte. De vraag die wij u hierover willen stellen, is dezelfde als bij vraag 11:

13: Kunt u garanderen dat ook dergelijke tegenwerking (het eenvoudig niet verstrekken van formulieren) sindsdien niet meer voorkomt, zodat aanvragen niet onnodig vertraging oplopen?

14: Nog zo'n foutje: cliënt is niet in de gelegenheid gesteld te worden gehoord n.a.v. zijn klacht, hetgeen in strijd is met art. 9 lid 10 Awb. In dossiers van andere cliënten (zie verder) zien wij zich dit herhalen. Ook hier: garandeert u dat dit eenmalig was en dit sindsdien ook niet meer voorgekomen is?

Tussen het eindsaldo van een opgeheven postbankrekening en beginsaldo van een ABN-Amro-rekening van cliënt zit, zo stelt de gemeente bij haar ijverige controle, 'een gat'. Het enkele bewijs van opheffing door de Postbank van deze rekening wordt dan ook niet afdoende geacht.

15: Aangenomen dat het hier om de beroemde '77 cent' uit het gewraakte artikel gaat én dat redelijkerwijs mag worden aangenomen dat deze man met geen mogelijkheid over enig noemenswaardig vermogen kán beschikken, willen wij graag van u weten of u het nu echt normaal vindt te gaan mierenneuken over het niet kunnen verantwoorden van 77 cent en of u zich bewust bent van de onmogelijkheid zulks anders aan te tonen dan met een afschrift van het eindsaldo en bewijs van opheffen van de rekening?

Duidelijk is uit de stukken, dat cliënt geruime tijd (maanden) zonder inkomsten heeft gezeten, terwijl hij dringend een medische handeling diende te ondergaan en bovendien (hetgeen logisch, zonder inkomen) onverzekerd was tegen ziektekosten. De rechtbank gelaste uiteindelijk b.w.v. voorlopige voorziening de gebruikelijke bevoorschotting uit te betalen per 1 oktober '07. Dit betreft 90% van de geldende bijstandsnorm.

Los van zeer waarschijnlijke achterstallige huur over meerdere maanden, kosten voor terugkeer in een ziektekostenverzekering en bijbehorende premies, e.d., heeft cliënt ook de doorlopende dagelijkse kosten voor levensonderhoud etc.

16a: Bent u het met Actiepartij eens, dat ook bevoorschotting à 90% van de bijstandsnorm het inlopen van een dergelijke achterstand nog altijd bij lange na niet mogelijk maakt en voortdurende dreiging blijft van huurachterstand, huisuitzetting, oplopende schulden, etc.?

16 b: Zo ja, in hoeverre neemt de gemeente hier actief stappen om dergelijke cliënten uit die uitzichtloosheid te helpen?

16 c: En is dit in dat geval afdoende om niet bij voortduring financieel 'achter de feiten aan te lopen' en zo op termijn (opnieuw) in een neerwaartse spiraal terecht te komen?

Schrijfster van onderstaand artikel zou, volgens de raadsman van cliënt, in lijn van de teneur van het artikel, bevestigd hebben gekregen van een Haarlemse ambtenaar dat het staand beleid is, 60% van de aanvragen 'bij de poort' tegen te houden. Bij voorbaat gaan wij ervan uit, dat u dit zult ontkennen; het zou per slot van rekening ook volslagen absurd zijn als dit waar was; iemand heeft recht op een uitkering of niet...

Toch ontkent de woordvoerder van de Haarlemse sociale dienst in dit artikel niet, dat om gegevens zou zijn gevraagd over een paar oude en dus waardeloze auto's, die het vermoeden bevestigen, dat aanvragen worden getraineed, door naar de meest absurde zaken te vragen. Letterlijk: . "Dat is inderdaad niet relevant voor het vaststellen van het recht op een uitkering", zegt hij.

Sterker: hij bevestigt ook het bestaan van quota, zei het zonder het percentage van 60% te noemen.

Letterlijk: "Je moet die prestatiequota zien als kwaliteitseisen voor het arbeidsbureau CWI. Te vaak liet men mensen een aanvraag doen die eigenlijk een andere uitkering behoorden te krijgen of gewoon een baan konden krijgen", zegt woordvoerder Piet Haker. "Wie recht heeft op een uitkering, krijgt die ook".

Nu kan Actiepartij zich inderdaad erg goed voorstellen, dat ook in het geval van deze cliënt, deze allang recht zou moeten hebben op een andere, dan een bijstanduitkering. Gelet op zijn voorgeschiedenis, zijn omstandigheden - die ook

naar grote waarschijnlijkheid niet zullen wijzigen - en de daaruit voortvloeiende afstand tot de arbeidsmarkt.

17 : Hoe komt het dan toch dat dit toch mis gaat? Ook bij het CWI, ondanks de 'kwaliteitseisen', zoals we de quota volgens dhr. Haker moeten zien?

Nog even terug naar de maanden dat cliënt geen inkomen had, waardoor huisuitzetting, acuut, dreigde. Namelijk per 8 juni '07. Op 3 juli reageert de directeur Publieksdienst dat in tegenstelling tot wat raadsman beweerd, cliënt 'pas' per 6 oktober '06 geen inkomen meer had. Maakt een maandje meer of minder dan niet uit?

18: Hoe is het eigenlijk gesteld met het realiteitsbesef versus wereldvreemdheid onder personeel van SoZaWe; zijn zij bekend met de snelheid waarmee vergaande consequenties van het uitblijven van inkomen gepaard gaan, zoals huisuitzetting, sociale isolatie, geen eten, kleding, etc.?

19: In het verlengde hiervan: In genoemde reactie van 3 juli meldt de dir. PD voorts in één zin dat de dreigende huisuitzetting aan de afd. SoZaWe is 'doorgegeven'. Gelet op de data: Is hier ook acuut en adequaat op gereageerd? Zo ja, hoe is e.e.a. tot een goed einde gebracht en huisuitzetting daadwerkelijk voorkomen?

Dan de vermeende stapels aan logische maar ook onzinnige bewijsstukken die worden verlangd. In de rapportage over het inkomen, n.a.v. de aanvraag van 29 januari '07, zijn kennelijk al de nodige gegevens en bewijzen overlegd, want bij de indrukwekkende opsomming van wat nog ontbreekt, staat letterlijk: "tijdens de intake is gebleken dat er nog een aantal gegevens ontbraken..." Wat volgt is een lijst van 16 stukken.

Veelal onmogelijke dingen worden verzocht, die voor ons de eerdere vraag naar de realiteitszin van medewerkers over mensen in deze omstandigheden, rechtvaardigt. Verzocht wordt bijv. om schriftelijke verklaringen van de mensen van wie cliënt geld heeft geleend, incl. naam, toenaam, adres, hoeveelheid en condities waaronder e.e.a. zou moeten worden terugbetaald. Wij weten niet of u wel eens een paar tientjes voor boodschappen heeft geleend van een kennis aan het spreekwoordelijke 'eind van uw maand', maar het zou ons verbazen indien u daarbij ooit om een kwitantie of schuldbekentenis heeft gevraagd.

Ook vraagt men een kopie van beschikking beëindiging van een eerdere uitkering uit 2006. Het lijkt ons geen plezierig idee hieruit te moeten concluderen dat de administratie bij SoZaWe zelf dermate chaotisch is, dat zij deze niet zelf in bezit heeft of niet terug kan vinden.

Behalve een kopie van de Zilveren Kruis polis wordt in alle overbodigheid ook een kopie van bijbehorend pasje gevraagd en zo zijn er nog tal van wonderlijke verzoeken.

Voor een ieder die dacht dat dit het was: hierna volgt doodleuk nóg een rijtje met 4 aanvullende gegevens die 'wij' toch ook 'nog nodig hebben'. Meneer mag verklaren waarom hij een weekje heeft gewacht met de aanvraag, nadat hij uit het ziekenhuis werd ontslagen (uiterst verdacht, immers!) en, naast nog eens wat bankafschriften, bovendien een prognose van zijn specialist hoe lang het herstel van zijn heup zal gaan duren (ivm re-integratie!). Actiepartij kan zich vergissen, maar

vreest, dat de gemiddelde specialist noodgedwongen al uren teveel kwijt is aan het bijhouden van zijn eigen bureaucratische dossiers, en niet graag wordt lastiggevallen met het verzoek een verklaring te schrijven over een (waarschijnlijk toch theoretisch; immers nooit met zekerheid te garanderen) herstelverloop en – termijn. (Waar cliënt echter vervolgens wel op kan worden aangesproken, maar dat terzijde).

Al met al een waanzinnig doorgeschoten rimram aan papier, waarbij ook voor de gemiddelde niet-analfabeet met een stevig sociaal netwerk, nog een behoorlijke schouderklop verdient indien hij / zij in staat blijkt dit alles ook daadwerkelijk te hebben bewaard, boven tafel krijgt en ondertekend gekopieerd krijgt.

Volkomen doorgeslagen bureaucratie en bijzonder kostbaar, tijdrovend en stressvol.

Daarom:

20a: Kunt u aangeven hoeveel tijd u, in uren, gemiddeld met een cliënt bezig bent als het gaat om het verzoeken om, controleren van, rapporteren, administreren en archiveren van al dit soort bewijsstukken?

20b: Kunt u aangeven hoeveel dit kost?

20c: Om hoeveel bewijsstukken wordt gemiddeld aan cliënten verzocht, bij een aanvraag voor een bijstandsuitkering?

20d: Hoe groot is het percentage dat niet in staat blijkt alle gevraagde stukken te overleggen?

20e: Hoe groot is het percentage van deze laatst genoemde groep, van wie om die reden de aanvraag wordt afgewezen?

Enkele dossiers van Somalische cliënten van SoZaWe laten zien dat na de veroordeling door zowel de Haarlemse rechtbank als de Cie Gelijke Behandeling van de gemeente Haarlem aangaande racistisch beleid, dit nog niet heeft geleid tot een verandering in dat beleid.

Sterker: Haarlem blijft eenvoudig ontkennen, ondanks de veroordelingen, dat het ooit discriminerend en racistisch zou hebben gehandeld. Waar de raadsman van cliënten immers vraagt te effectueren waar de CGB uitdrukkelijk om heeft verzocht, namelijk om actie richting én de Somalische gemeenschap én de eigen medewerkers, om herhaling te voorkomen, volgt deze volslagen ontkenkende reactie van de klachtcoördinator:

“M.b.t. uw vraag welke acties zijn ondernomen(...)deel ik u mee dat het discrimineren van mensen geen beleid van de gemeente Haarlem was en is.”

Dit, terwijl op de veroordeling door de rechtbank, waaruit bleek dat wel degelijk sprake was van discriminatie, geen hoger beroep werd ingesteld door de gemeente. Het feit dat bejegening door medewerkers per definitie zonder gevolgen blijven (zie vraag 22) en steeds niet wordt ingegaan op enige consequentie die zou moeten worden verbonden aan de uitspraken van rechtbank en CGB is zeer teleurstellend.

21: Welke conclusie moeten wij hier uit trekken, volgens u? Dat het de gemeente Haarlem volkomen koud laat dat zij voor discriminatie jegens de Somalische gemeenschap is veroordeeld door de rechtbank en daarom geen probleem ziet in het stug blijven ontkennen van dit hiermee vastgestelde feit? Dat zij een kort geheugen

heeft? Of dat zij het zich wel herinnert, maar de uitspraak naast zich neerlegt en zich het eigen recht voorbehoud door te gaan met het discrimineren van Somaliërs, ongeacht evt. consequenties?

Uitspraken zoals die zouden zijn gedaan door medewerkers jegens Somalische cliënten uit de dossiers laten pijnlijk zien hoezeer dergelijke uitspraken (“ga weg” / “dit probleem moet je zelf uitzoeken” en een opmerking in de trant van dat cliënt ‘beter kan terugkeren naar Somalië’), wanneer die inderdaad gedaan zouden zijn, per definitie zonder consequenties blijven, binnen het ambtelijk apparaat. Door langsepende termijnen in klachtbehandeling is één en ander ‘niet meer vast te stellen’, cliënt wordt niet gehoord (zie ook vraag 14) en daarmee blijft nóch bevestigd, nóch weersproken(!) dat de uitlatingen zijn gedaan.

Daar waar de opmerking over ‘beter terugkeren naar Somalië’ niet wordt weersproken, gaat overigens de rechter uit van de aannemelijkheid dat die uitspraak wel degelijk is gedaan.

Zo wordt bevestigd dat uitlatingen, ook wanneer deze als discriminerend (kunnen) worden ervaren, in de dagelijkse praktijk onbestraft kunnen plaatsvinden en kan mogelijk zelfs een cultuur ontstaan of bevestigd blijven, dat denigrerende of discriminerende opmerkingen, ook (of bij uitstek!) jegens zeer zwakke groepen, normaal worden gevonden.

22: Hoe stelt u het zich voor om in de toekomst veel sneller, adequater en effectiever met klachten over uitlatingen om te gaan en zo –mede- te voorkomen dat discriminatie of belediging in de organisatie kan bestaan of zelfs groeien, in plaats van effectief te worden bestreden?

Betreffende cliënt had geen cent en vroeg slechts om een voorschot, zodat hij de bescheiden huur tenminste kon betalen, die voorkwam dat hij op straat moest leven. Wij delen de conclusies van zijn raadsman, dat dit in strijd is met art. 13 lid 1 & 3 en art. 30 van het Europees Sociaal Handvest, welke minimale basiswetgeving betreft over ondersteuning van mensen in hun eerste levensbehoefte en de verantwoordelijkheid van de staat daarin. Feitelijk betreft het ethisch gezien doodnormale, humane, breed gedragen en gevoelde voorschriften, waar een dergelijk handvest niet voor nodig is.

23: Bent u het daarmee eens, onderschrijft u de noodzaak deze basisregels te moeten (willen) nakomen en zo ja, bent u bereid de uitvoering / toepassing van het uitkeringsbeleid hiermee in overeenstemming te brengen?

(n.b.: Evenals rond non-discriminatieverdragen stelde de gemeente zich tot op heden namelijk op het standpunt dat cliënten zich niet op dergelijke door Nederland ondertekende verdragen kan beroepen. Actiepartij hoopt op een forse meerderheid in de gemeenteraad wanneer wij, zoals ons voornemen is, het voorstel zullen indienen dat Haarlemmers zich uiteraard wél op dergelijke verdragen moeten kunnen beroepen).

Los van de nodige kritische tot zeer kritische houding van de voorzieningenrechter in de zaak tegen één van de Somalische cliënten waar het gaat om de interpretaties

en conclusies van de gemeente (die betreffende rechtszaak overigens dan ook verloor), valt nog iets op: Enkel het feit, dat (in het verleden) meerdere personen op het huisadres van cliënt staan (/stonden) ingeschreven op diens huisadres, zou huisbezoek een grondig onderzoek rechtvaardigen. Ook de rechter stelt niet, dat dit persé onjuist zou zijn, maar laat zich er duidelijk kritisch over uit. Nu kent ook Actiepartij genoeg adressen waar meerdere mensen staan ingeschreven. Niet zelden om reden van een noodzakelijke postadresvoorziening. Nog minder zelden is dit noodgedwongen; het bekendste voorbeeld is wel, dat immers menig particulier (kamer-)verhuurder, inschrijving op het feitelijk woonadres niet toestaat. Of bijv. om reden van dakloosheid. Waarbij dus in het geheel niets wordt overtreden of bewust wordt gepoogd wie dan ook op te lichten, te bevoordelen of te benadelen.

24a: In hoeverre bent u bereid of heeft u reeds activiteiten in gang gezet tot het aanpakken van de onmogelijkheid voor inwoners zich gewoon op hun eigen, feitelijke woonadres in te schrijven of een postadresvoorziening te regelen zonder dat anderen daarvan de dupe worden door dit soort onderzoeken, in plaats van te focussen op de controle van adressen waar meerdere mensen staan ingeschreven, waar feitelijk veel minder mensen wonen?

24b: hoe voorkomt u talloze problemen rond inschrijving voor bonafide bewoners op adressen waar, door een groot verloop, (studentenhuisen, kamerverhuur, tijdelijke verhuur, etc.) nog anderen staan ingeschreven (hetgeen soms lange tijd kan voortduren)?

n.b.: Dit zou voor ons niet hoeven, als er niet zoveel problemen kunnen ontstaan voor (latere) bewoners die te goeder trouw een uitkeringsaanvraag indienen, maar met inbreuk op privacy en andere ongemakken te maken krijgen inclusief controles en huisbezoeken.

Sjaak Vrugt en Remko Trompetter,

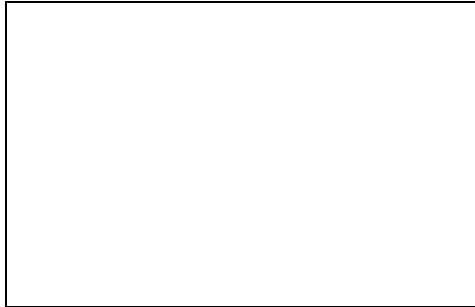
fractie Actiepartij

*) : U zijn betreffende dossiers uiteraard bekend, maar vanzelfsprekend weet u niet exact welke cliëntendossiers het betreft en over welke delen daarvan. U kunt hierover dan ook, uiteraard, nader bij mij informeren. We zouden ze nu direct al in kopie aan u kunnen sturen, maar wij hebben geen idee naar welk adres of contactpersoon, dus horen wij dat graag van u, ter voorkoming van onjuiste adressering van immers toch persoonlijke dossiers. Vanzelfsprekend heeft deze inzage in de dossiers met toestemming van de cliënten, via hun raadsman plaatsgevonden.

Bijlage: artikel uit BN-De Stemzoals naar verwezen in vraag 17:

Gemeenten steggelen over dubbeltjes

door Jacqueline Steenwijk. vrijdag 15 februari 2008,



Volgens socialezekerheidsadvocaat Pim Fischer stagneren aanvragen voor een bijstandsuitkering steeds door verzoeken om aanvullende informatie. foto Cees Zorn/ GPD

Vrijdag 15 februari 2008 - Gemeenten schieten door in hun pogingen het aantal bijstandsuitkeringen te verminderen. De nieuwste manier om zoveel mogelijk aanvragen te kunnen afwijzen, lijkt het traineren van de aanvraag zelf.

Drie mappen, goed voor een stapel papier van zeker dertig centimeter, behelst het dossier van de 57-jarige Rinus Swertz uit Haarlem inmiddels. "Dit is de aanvraag voor één bijstandsuitkering", verzucht socialezekerheidsadvocaat Pim Fischer. Al ruim een jaar probeert hij Swertz aan een uitkering te helpen, tot nu toe tevergeefs.

"Dit is gewoon treiteren. Ik heb er geen andere woorden voor."

De aanvragen stagneren steeds door verzoeken om aanvullende informatie. Verzoeken die volgens Fischer 'vaak nergens op slaan'. Zo moet de man afschrift 'nummer dertien' van zijn girorekening tonen. "Die bestaat helemaal niet", zegt Fischer, want Swertz ontvangt maar één afschrift per maand.

Andere 'absurde' eisen: een verklaring waarom de man, die weken in het ziekenhuis heeft gelegen, niet meteen nadat hij uit het ziekenhuis kwam een uitkering is gaan aanvragen, maar pas enkele weken later. "Wat doet dat ertoe?" En dan zijn er bewijsstukken nodig die aantonen wat het eindsaldo van een opgeheven rekening is. Het laatste afschrift van enige dagen daarvoor is niet voldoende. Het eindsaldo blijkt 77 cent te zijn, maar het bewijsstuk komt te laat binnen en de aanvraag wordt afgewezen. "Goh, wat zou er toch met die 77 cent gebeurd zijn?", zegt Fischer spottend.

Een tweede aanvraag wordt ingediend en opnieuw komen de aanvullende eisen. De gemeente wil nu weten wat er is gebeurd met twee auto's met kentekennummers uit 1978 en 1980. "Zelfs al zou hij die wagens nog hebben, dan zijn ze niets waard!", stelt Fischer.

Gemeenten die aanvragen traineren door stelselmatig opnieuw informatie te eisen. Het is volgens Else Roetering van de Landelijke Cliëntenraad (LCR) tegenwoordig aan de orde van de dag. "Gemeenten worden opgejaagd om zo min mogelijk bijstandsgerechtigden te hebben. Maar het zijn juist de sociaal zwakkeren, die hier de dupe van worden. Die hebben vaak hun administratie niet op orde." Ze vreest dat er steeds meer mensen op grond van het niet voldoen aan de informatieplicht een

afwijzing krijgen. "Wat gebeurt er met die mensen? Niemand die het weet."

Daarbij hekelte ze het eigenbelang van gemeenten om het aantal uitkeringen laag te houden. "Als ze binnen de budgetten blijven, mogen ze het overschot vrij besteden. In de afgelopen jaren hielden ze honderden miljoenen euro's over."

DIVOSA, de vereniging van directeuren van sociale diensten, presenteerde vorig jaar een rapport waaruit bleek dat een op de drie aanvragers halverwege afhaakt. Het zou het bewijs zijn dat het 'afschrikmiddel' Work First een succes zou zijn. Bij dit soort projecten worden uitkeringsgerechtigden verplicht te werken in ruil voor een uitkering. Al geven de onderzoekers toe dat die relatie niet uit deze cijfers is op te maken.

In gemeentelijke stukken heet het verstrekken van bijstandsuitkeringen tegenwoordig 'een schadelast'. Om die te beperken spreken gemeenten en Centra voor Werk en Inkomen prestatiequota af. Het doel voor 2008 in de gemeente Leiden is bijvoorbeeld: ervoor zorgen dat de helft van de aanvragen niet resulteert in een uitkering.

"Dit is mensonterend en ook onmogelijk uit te voeren. Hoe kunnen gemeenten zich nu ten doel stellen de helft van de aanvragen af te wijzen?", zegt Eltjo Meijer van de cliëntenraad in Leiden, "Je hoort te kijken of iemand er recht op heeft."

De gemeente Haarlem stelt dat de aanvullende eisen niets te maken hebben met het behalen van het afwijzingspercentage. "Je moet die prestatiequota zien als kwaliteitseisen voor het arbeidsbureau CWI. Te vaak liet men mensen een aanvraag doen die eigenlijk een andere uitkering behoorden te krijgen of gewoon een baan konden krijgen", zegt woordvoerder Piet Haker. "Wie recht heeft op een uitkering, krijgt die ook", verzekert hij. Desondanks weet Haker geen enkele verklaring te geven waarom de Haarlemmer Swertz moest bewijzen wat er met zijn auto's uit 1978 en 1980 is gebeurd. "Dat is inderdaad niet relevant voor het vaststellen van het recht op een uitkering", zegt hij.

Aan de heer J. Vrugt
lid van de gemeenteraad
Kerkhofstraat 31 zw
2011 BK Haarlem

Onderwerp:
Beantwoording vragen inzake
bejegening en discriminatie bij de afdeling
Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Uw brief van:
3 augustus 2008

Geachte heer Vrugt,

Krachtens artikel 38 reglement van orde van de gemeenteraad Haarlem heeft u vragen gesteld over bejegening en discriminatie bij de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

U illustreert uw vragen met een casus waarover u informatie heeft gekregen van de advocaat van betrokkene. In de door uw fractie naar voren gebrachte casus loopt nog een beroeps- en een bezwaarprocedure. Dat betekent dat wij niet inhoudelijk op de casus kunnen ingaan, ook al omwille van de privacy van betrokkene.

Overigens vinden wij de raadszaal niet het podium waar ons college ter verantwoording kan worden geroepen over individuele situaties. Ook kunt u uit individuele casuïstiek niet concluderen dat dit de standaard is van de uitvoeringspraktijk.

Daarnaast doet uw fractie een aantal uitspraken en suggesties met betrekking tot discriminatie jegens Somaliërs. Omdat ons standpunt hierover al vele malen in de commissie ter sprake is gekomen, gaan wij hier nu niet verder meer op in.

De vragen 1, 9, 10, 15, 16, 17, 19, 20 en 21 hebben betrekking op of worden naar aanleiding van de individuele casus gesteld. Wij zullen wij deze dan ook niet of slechts gedeeltelijk beantwoorden. De overigen vragen worden met deze brief beantwoord.

2. *“Mensen die moeite hebben met de aanvraagprocedure kunnen zich wenden tot bijvoorbeeld de sociaal raadslieden of de minimaorganisaties voor ondersteuning.”*
Bent u bekend met de wachtlijsten / -tijden die de soc. raadslieden, wegens de vele hulpvragen en / of capaciteitsgebrek, noodgedwongen dienen te hanteren en acht u het verantwoord dat hierdoor de periode tussen aanvraag en evt. verstrekking, waarin cliënt dus geen inkomen ontvangt, langer wordt, met alle consequenties van dien?

Antwoord

Wij hebben dit nagevraagd bij Kontext en zij hebben ons gemeld dat er geen sprake is van wachtlijsten bij de sociaal raadslieden.

3. *Vindt u het wenselijk dat sociaal raadslieden hiermee belast worden?*
4. *Uiteraard is het erg plezierig dat er nog altijd enkele, grotendeels vrijwillige, minimaorganisaties zijn. Ook zij kampen echter met toenemende hulpvragen en beperkte capaciteit. Daarom ook hier: vindt u het wenselijk dat cliënten zich genoodzaakt voelen / genoodzaakt zijn, zich tot deze organisaties te wenden?*

Antwoord 3 en 4

Wij zijn van mening dat de sociaal raadslieden als ook andere organisaties een rol kunnen spelen in het helpen van mensen bij het bieden van ondersteuning met hun thuisadministratie en het invullen van formulieren.

5. *Zou niet veel eerder de conclusie moeten zijn dat de aanvraagprocedures kennelijk voor sommigen te ingewikkeld zijn en dat daaraan iets zou moeten veranderen, in plaats van te verwijzen naar de mogelijkheid aan te kloppen bij sociaal raadslieden of zelfs minimaorganisaties, omdat u ze er kennelijk niet bij kunt helpen?*

Antwoord

Wij delen uw mening dat aanvraagprocedures voor sommige mensen (te) ingewikkeld zijn. Op lokaal niveau kunnen wij echter beperkt wijzigingen hierin aanbrenge, omdat één en ander door wetgeving is voorgeschreven.

6. *Hoe komt dat eigenlijk, dat u ze daar niet zelf bij kunt helpen? Er van uitgaande dat u zelf het beste weet hoe de aanvraagprocedure in elkaar zit en dat het een vreemde zaak zou zijn te veronderstellen dat derden daar meer verstand van zouden hebben dan uw eigen organisatie, bevreemd het ons dat u kennelijk zelf beperkingen ziet in de ondersteuning van cliënten. Waar wordt dit door veroorzaakt? Kampt uw eigen organisatie eveneens met capaciteitsgebrek, waardoor u het noodgedwongen over laat aan derden met hun eigen capaciteitsgebrek...?*

Antwoord

Helaas is de ambtelijke capaciteit bij de afdeling Sociale Zaken en Werkgelegenheid niet toereikend om met de klant aanvraagformulieren in te vullen. Bovendien gaat het vaak om aanvullende stukken die de klant vanuit zijn eigen administratie moet leveren.

7. *Voorts stelt u: "Voor bijzondere doelgroepen wordt extra begeleiding geboden in het aanvraagproces." Hoe ernstig moet de situatie / de omstandigheden van een cliënt zijn, alvorens voor die 'extra begeleiding' in aanmerking te komen?*

Antwoord

Het team bijzondere doelgroepen richt zich uitsluitend op de volgende groepen:

- dak- en thuislozen
- mensen met een psychiatrische achtergrond
- (ex-) delinquenten
- verslaafden

8. *Waaruit bestaat die 'extra begeleiding' en indien deze kennelijk wel aan anderen dan genoemde cliënt wordt gegeven, hoeveel langer duurt in zo'n geval de aanvraagprocedure? Zijn (ook bij u) wachtlijsten voor die 'extra begeleiding', of betreft het zo'n beperkte groep dat die ondersteuning vrijwel direct kan worden gegeven, waardoor geen onnodig oponthoud ontstaat?*

Antwoord

Het team bijzondere doelgroepen houdt rekening met de specifieke achtergrond van hun klanten. Dat betekent bijvoorbeeld dat bijstandsaanvragen voor delinquenten waar mogelijk al wordt gestart vlak voor het beëindigen van de periode van detentie. De extra begeleiding kan ook bestaan uit het activeren van de zorgmentor (Schakelstation) van de betreffende klant.

De aard van de bijzondere doelgroepen maakt dat het aanvraagproces vaak problematisch verloopt. Het team houdt tekening met langere doorlooptijden bij deze groep klanten.

11. *Kunt u garanderen dat sindsdien het beleid conform de uitspraak van de Raad van bestuur (van het CWI) is bijgesteld en bijstandsverzoeken door gemachtigden gewoon in behandeling worden genomen?*

Antwoord

Uitspraken van de rechtbank zeggen dat een brief van een gemachtigde niet kan worden aangemerkt als een aanvraag. De klant moet zich zelf melden.

12. *Waarom duurt dit zo lang en hoe verhoudt dit zich tot uw streven huisuitzettingen door huurachterstanden te voorkomen?*

Antwoord

Het is ons doel om aanvragen zo snel mogelijk af te handelen om zo ook de re-integratie zo spoedig mogelijk te kunnen starten.

13. *Kunt u garanderen dat ook dergelijke tegenwerking (het eenvoudig niet verstrekken van formulieren) sindsdien niet meer voorkomt, zodat aanvragen niet onnodig vertraging oplopen?*

Antwoord

Wij verstrekken aanvraagformulieren als de klant hierom verzoekt. Als op voorhand kan worden ingeschat dat betrokkenen niet in aanmerking zal komen voor een aanvraag, wordt dit wel verteld. Dat neemt niet weg dat wij aanvraagformulieren zullen verstrekken en in behandeling nemen.

14. *Nog zo 'n foutje: cliënt is niet in de gelegenheid gesteld te worden gehoord n.a.v. zijn klacht, hetgeen in strijd is met art. 9 lid 10 Awb. In dossiers van andere cliënten (zie verder) zien wij zich dit herhalen. Ook hier: garandeert u dat dit eenmalig was en dit sindsdien ook niet meer voorgekomen is?*

Antwoord

Klanten of hun vertegenwoordigers worden uitgenodigd voor wederhoor. Lang niet elke klant maakt hier echter gebruik van.

18. *Hoe is het eigenlijk gesteld met het realiteitsbesef versus wereldvreemdheid onder personeel van SoZaWe; zijn zij bekend met de snelheid waarmee vergaande consequenties van het uitblijven van inkomen gepaard gaan, zoals huisuitzetting, sociale isolatie, geen eten, kleding, etc.?*

Antwoord

Wij stellen de formuleringen die u kiest niet op prijs. Vanzelfsprekend zijn de klantmanagers zich bewust dat een snelle afhandeling van aanvragen van belang is. Dat geldt uiteraard voor de klant als ook voor de klantmanager zodat de uitkering kan gaan lopen.

22. *Hoe stelt u het zich voor om in de toekomst veel sneller, adequater en effectiever met klachten over uitlatingen om te gaan en zo –mede- te voorkomen dat discriminatie of belediging in de organisatie kan bestaan of zelfs groeien, in plaats van effectief te worden bestreden?*

Antwoord

Voor de afhandeling van klachten hebben wij binnen de gemeente ordelijke procedures. De afhandelingstermijnen staan wel eens onder druk vanwege de beschikbare capaciteit.

23. *Bent u het daarmee eens, onderschrijft u de noodzaak deze basisregels te moeten (willen) nakomen en zo ja, bent u bereid de uitvoering / toepassing van het uitkeringsbeleid hiermee in overeenstemming te brengen?*
(n.b.: Evenals rond non-discriminatieverdragen stelde de gemeente zich tot op heden namelijk op het standpunt dat cliënten zich niet op dergelijke door Nederland ondertekende verdragen kan beroepen. Actiepartij hoopt op een forse meerderheid in de gemeenteraad wanneer wij, zoals ons voornemen is, het voorstel zullen indienen dat Haarlemmers zich uiteraard wél op dergelijke verdragen moeten kunnen beroepen).

Antwoord

De gemeente Haarlem houdt zich aan wet- en regelgeving en jurisprudentie. Het betreft hier geen bevoegdheid van een gemeenteraad.

24. *a: In hoeverre bent u bereid of heeft u reeds activiteiten in gang gezet tot het aanpakken van de onmogelijkheid voor inwoners zich gewoon op hun eigen, feitelijke woonadres in te schrijven of een postadresvoorziening te regelen zonder dat anderen daarvan de dupe worden door dit soort onderzoeken, in plaats van te focussen op de controle van adressen waar meerdere mensen staan ingeschreven, waar feitelijk veel minder mensen wonen?*
b: hoe voorkomt u talloze problemen rond inschrijving voor bonafide bewoners op adressen waar, door een groot verloop, (studentenhuisen, kamerverhuur, tijdelijke verhuur, etc.) nog anderen staan ingeschreven (hetgeen soms lange tijd kan voortduren)?

Antwoord

Ook hier geldt dat de gemeente zich moet houden aan vigerende wet- en regelgeving, waaronder de wetgeving rondom de basisadministratie GBA. Het is een verantwoordelijkheid van burgers om zich in- en uit te schrijven op het feitelijk woonadres.

het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,
drs. W.J. Sleddering

de burgemeester,
mr. B.B. Schneiders